

Gehaltefokkerij

Jos Koopman: 'Goede Inet en DPS blijven nastreven'

Fokken of juist voeren op een hoog eiwitpercentage in de melk?

Foktechnicus Jos Koopman en voedingspecialist Wilfried van Straalen

reageerden op de stelling 'Meer rendement uit gehalten' op de thema-

avond van de CR Delta-jongerencommissie in Noord-Nederland.

Een vergelijking tussen gehalteverer-
ver Woudhoeve Russel en melkplas-
verer Etazon Addison stond aan de
basis van de inleiding van Jos Koopman,
tijdelijk manager foktechniek van CR
Delta VRV. Tijdens een thema-avond van
de jongerencommissie van CR Delta
toonde Koopman de werkelijke melk-
productie van de Addisonvaarzen, die
met 1428 kg flink hoger lag dan bij de
vaarzen van Russel. De dochters van Rus-
sel produceerden minder melk, maar de
gehalten lagen wel 0,66 procent hoger
voor vet, voor eiwit was dit 0,29 procent.
'Fokken op gehalten werkt dus wel dege-
lijk. Via fokkerij kun je op lange termijn
de gehalten beïnvloeden', sprak Jos
Koopman.

De jongerencommissie had met het
thema 'Meer rendement uit gehalten'

Wilfried van Straalen:

**'Sturen van
pensfermentatie is
sturen van de gehalten'**

een aansprekend onderwerp gekozen
gezien de grote belangstelling in het
Groningse Haren. 'Waarom staan de ge-
halterijke stieren nu zo in de belang-
stelling?' zo legde Koopman de zaal
voor. 'Omdat u een aantal jaren stieren
heeft gebruikt die de gehalten onder
druk hebben gezet, zoals Addison en
Cello. Hun invloed is nu duidelijk merk-
baar.'

Het rendement van fokken op hoge ge-
halten was voor Koopman overigens
niet vanzelfsprekend. 'De stieren moe-
ten wel binnen het bedrijfsdoel passen.
Gehaltestieren kun je niet altijd met de
ogen dicht inzetten. Fokken op gehalten
is alleen zinvol wanneer dat samen blijft
gaan met een goede Inet en DPS.'

Koopman vroeg zich via een berekening
af in hoeverre het verstandig was om
stieren in te zetten die een ongunstige
vet-eiwitverhouding, een hoger percen-
tage vet dan eiwit, vererven. Een hoger
vetpercentage maar niet meestijgend
eiwitgehalte zorgt er uiteindelijk voor
dat er minder melk en daarmee minder
kilo's eiwit geleverd mogen worden
binnen het melkquotum.

Gehalteverlagers

Een grafiek van de gemiddelde verwach-
tingswaarde van de proefstieren van de
afgelopen jaren ontlokte vragen vanuit
de zaal. Vooral de inzet van proefstieren
met lage verwachtingswaarden voor
percentages vet en eiwit lagen onder
vuur. 'We hebben een paar jaar een aan-
tal stiervaders gehad die de gehalten
flink verlaagden. Die hebben we ingezet
omdat we meer variatie in de afstam-
ming wilden op de stierenkaart en van-
wege onze samenwerking met de Ameri-

**Jos Koopman:
'Gebruik van
gehaltestieren kan niet
met de ogen dicht'**

kaanse KI-organisatie CRI', vertelde
Koopman. 'Belangrijk is wel dat we kun-
nen constateren dat binnen deze groep
proefstieren de stijging in Inet en met
name DPS doorzet.' Het nam de onvrede
in de zaal over de inzet van proefstieren
met extreem lage gehalten niet volledig
weg. 'Een paar jaar geleden hadden we
soortgelijke discussies,' zo besloot Koop-
man zijn verhaal, 'maar toen ging het er-
om dat we zoveel stiervaders gebruikten
met juist zo'n hoge gehaltevererving als
bij Boudewijn en Apollo.'

Eiwit moeilijk te sturen

Wilfried van Straalen, onderzoeker
rundvee, gaf aan het begin van zijn inlei-
ding te kennen dat hij niet zoveel wist
van fokkerij, maar van het beïnvloeden
van gehalten via voeding des te meer.
Het proefbedrijf op de Schothorst, waar
hij de voeronderzoeken in opdracht van
18 coöperaties uitvoert, gaven de koeien
het afgelopen jaar in 336 dagen 10.752
kg melk met 4,22 procent vet en 3,38
procent eiwit. 'Over de gehalten zijn we
nog niet helemaal tevreden', zo gaf Van
Straalen aan. Een hoge melkplas combi-
neren met hoge gehalten is volgens hem

moeilijk en hij sloot zich bij
het verhaal van Koopman
aan. 'Eigenlijk produceert
een dier geen percentages,
maar grammen. Dat is veel
belangrijker en daarmee zit-
ten we op de Schothorst op
de goede weg.'

Het eiwitgehalte in de melk
kan via voeding met onge-
veer 0,10 procent worden
beïnvloed, terwijl het vetge-
halte 0,20 procent via voe-
ding te sturen is, zo vertel-
de Van Straalen. 'Belangrijk
hierbij is op welk niveau de
gehalten liggen. Zijn de ge-
halten erg laag, dan kun je
veel vooruitgang boeken,
maar zijn de gehalten al
hoog, dan is het erg moeilijk
om via voeding de gehalten
nog 0,10 procent te verho-
gen.'

Vetgehalte is makkelijker te
sturen dan eiwitgehalte. 'Er
is binnen het vetgehalte
meer variatie mogelijk. Bo-
vendien is voldoende struc-
tuur in het rantsoen de basis
voor een goede vetproduc-
tie', aldus Van Straalen. 'Voe-
dermiddelen die traag reage-
ren in de pens hebben grote
invloed op het vetgehalte.'
Een te laag eiwitgehalte is
dikwijls te wijten aan een te
lage energievoorziening. 'We
zien dat rantsoenen met veel
bestendig zetmeel een posi-
tief effect hebben op het ei-
witgehalte in de melk.'

Veehouders beseffen volgens
Van Straalen nog lang niet al-
tijd dat de pens het belang-
rijkste orgaan van de koe is.
Met behulp van voorbeelden
van pensfistelkoeien legde
Van Straalen de voerproeven,
waarmee naar meer kennis
wordt gezocht om voeder-
rantsoenen verder te optima-
liseren, beeldend uit. 'Sturen
van de pensfermentatie is
sturen van de gehalten.'

Jaap van der Knaap